

MUNDUAN BARRENA

HIRUGARREN MUNDUA

TXINA Kultur iraultza etengabea

Mundu begiraleei sare ilun batek ezkutatu gertatzen zaie gehienetan Txina handia. Oraingo honetan, berriz, hango egoerak eta jazoerak asmatzen eta argitzen berezituak daudden ere bidegalduta gelditu dira nonbait.

Chou En-Lai hil ondorengo astean, TIME astekari fama-tuak, azala bete betean, haren jarraitzaile segurua izango omen zen Teng Hsiao-ping jaunaren argazkia zekarren. Baina handik egun guttitara munduarentzat ezezaguna zen beste gizon bat jarri zuen Mao Tse-tung jaunak, lehen Ministro-tzat: Hua kwo Feng, hategia. Izenez ezean, izatez horixe dugu Txina handiko bigarren gizona. Bitartean, berriz, agintaritza hartzeko burruka handibiziak sortu direla esaten digute albiste agentziek.

Zergatik gelditu ote da baztertuta, azken urteotan Chou En-Lai jaunarekin batera eta haren ondoan hain nabarmen agertu izan zaigun Teng Hsiao-ping jauna? Txinatarrek ba dakite mundu osoaren ustearen kontra gauzak egiten nonbait; baina baztertua —oraingoz bederen baztertua— gelditu den gizonaren politik bidea ezaguturik, ba legoke zer azterturik.

Hogei ta bost urtez Txinako politikan lehen mailan egon den gizona hil delarik, eta Mao Tse-tung bera aski galdua dagoelarik, ez da harriztekoa bereziki orain agintaritza burrukak nabarmendu izatea. Chou En-lai jaunak, Txinaren pobretasun eta guzti, ekonomi osasuntsu eta finkatu bat utzi du; UNOr sartzeaz batera, diplomazi trebe batez mundu osora ireki du Txina, USAko azken bi lehendakariak hara eramateraino.

Batez ere, Errusiarekin Txinak ukan dituen haserrealdi eta burruka guztien gainetik, eta Txina barnean biztu diren kultur iraultza bizkorren eta agintaritza astinaldien artean ere, Chou En-lai jaunak lehen mailan iraun izan du. Nondik joango da horren eta Mao Tse-tung lehendakariaren ondoren Txinako politik bidea?

Azken egunotako gorabeherak ikusirik, benetan beste agintaritza astinaldi bat datorrela ematen du. Alde batetik ofizialek salakuntza gogorak botatzen ari dira, Alderdian bertan ari omen diren zenbait "errebisionista"ren aurka, kapitalismoaren "baratzuri eta tipulak" amesten dituztelako edo. Zalantzarik gabe, Chou En-lai jaunaren ondorengoa izatekoa zen Teng Hsiao-ping jaunaren kontra doaz salakuntza horiek. Baina horrekin batera, Chou En-lai bera gaitzetsi nahi ote da? Nolanahi ere, politikazko garbiketa baten aurrean ezezik, beste kultur iraultzaldi baten aurrean gaudela ere esan daiteke, berriz ere agertu den hizkera entzunez.

Horrez gainera, Teng Hsiao Ping jauna, 1966eko kultur iraultzak baztertuta utzi zuen, 1973.ean berriz ere Chou En-lai jaunak bereganatu eta Txinako kanpo-politikaren lehen mailatan jarri zuen arte. Teng Hsiao-ping, berriz, betidanik izan da Errusiaren etsai porrokatua.

Orain Errusiarengana berriz hurbilduaz, kanpo-politikaren aldeakuntza bat ote dator, bada, Txinan? Ondorengo gertakizunek zerbait argituko digute agian.

Paulo Agirrebaltzategi

NAMIBIA Hego Afrika zaharraren eta Angola berriaren tartean

Angolako Herri Errepublikak sortua da, eta finkatua. M.P.L.A.ren garaipena segurua zela ikustean, oso bizkor ibili dira Europako Estatuak, hark ezarritako errejimena eta

gobernua onhartzeko. Deskoloniakuntz aldian eta azken hila beteotako gudu zibilean kanpotik begira bezala egon diren Europako Estatuok, orain ez dute bazterrean gelditu nahi izan; eta Errusiak aurrerantzean Errepublika berriaren ukitze lezakeen eragina mugatzeko, bere lekua hartu nahi izan du Europak.

Angolako gudu zubilean oso tartean ibili da Hego Afrikako Errepublika, M.P.L.A.ren aurka, hain zuzen ere. El Cabo-ko Gobernuak ez du inoiz aitortu bere soldaduak Angolako guduaren tartean zebiltzanik, eta Angolako hegoaldeko mugaldeen dauden instalazio hidroelektrikoak zaintzeko bezala zuzitu izan du bere presentzia Angolan...

Baina Angolaren eta Hego Afrikaren artean ez dago mugak bakarrik, eta bai Espainia bezalako bi den Herrialde bat, Namibia.

Lurralde hau basamortu handi bat da: 700.000 bizilagun edo ditu bakarrik. Eta bi uri dira batez ere garrantzizkoak, biak itsasertzean: Walbis Bay eta Lüderitz. Diamante aztarnategietatik da batez ere famatua Numibiako kostaldean.

1884ean Berlin-en Afrika banatzeko egin zen Konferentzian, Alemaniari eman zitzaion lurralde hau. Eta munduko lehen gudurarte bere eskuetan eduki zuen. 1915.ean, hain zuzen ere, Hego Afrikak hartzen du bere menpe lurraldea. Eta guduaren ondoren, orduko "Nazioen Elkarteak" legea edo, Hego Afrikari eman zion Namibia, ez, ordea, bere lurralde bezala, bere ardurapeko bezala baizik. Hego Afrikak bere politika arrazista Namibiara ere zabaldu nahi izan du; eta 1966.ean UNOk deklaratu zuen Hego Afrika ez zela gauza Namibia bere ardurapean edukitzeko. Geroztik UNOk Namibiaren deskoloniakuntzaren alde hartu dituen erabaki guztiak ahantzi edo atzeratu egin izan ditu Hego Afrikak.

Baina Namibian gerrilla bizia sortu da azken urteotan, eta batez ere azken hilabeteotan, Angolako independentzi burrukararen inguruan. Angolan Herri Errepublika ezarri delarik, askoz errazagoa gertatuko zaie beren burruka Namibiako gerrileroei. Izan ere, uste izan daitekeenez, M.L.P.A.ren Gobernua prest egongo da, beronen kontra burrukatzeko base bezala Hego Afrika erabili duen lurralde hura, deskoloniakuntza bidean laguntzeko.

Hego Afrikak Namibian eraman nahi izan duen koloni politika arriskutan dago, alde batetik UNOren kontrako erabakiak dituelarik eta, bestetik, Angolako Errepublika bere kontra eta Namibiaren askatasunaren alde duelarik.

Angolaren independentziaren ondoren, bada, Afrika Mendebaleko hurrengo Estatu independentea NAMIBIA izango dela uste izan daiteke.

Paulo Agirrebaltzategi

VIETNAM BAKAR BAT

Datorren apirilaren 20an izango dituzten hauteskundeetarako erantzunari itxaron gabe, argi baitago zein izango den herrialde berriaren erantzuna edo nahia, Vietnameko Gobernuak mapa ofizial berria ateratzea erabaki du. Eta kalean dago, sortu berri den Mapa berri horrek dakarren, berritasuna batasunean dagoen herrialde berririk ez dagoen besteek (amerikarrek) ezarritako mugak, beren aberria zati bitan banatzen zaien mugak kendu egin dituzte betiko. Hemendik aurrera, "ipar" eta "hegoalde" aurrizki horiek, vietnamiarrentzat behintzat, ez dute orain arte izan duten esannahi mingarria izango.

B. ARRIZABALAGA